

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ

**КАФЕДРА ТУРИСТИЧНОГО ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО
БІЗНЕСУ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор ВНПЗ «Дніпровський
гуманітарний університет»

Олег КИРИЧЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

(назва навчальної дисципліни)

Освітній
ступінь

бакалавр

(назва ступеня вищої освіти – бакалавр або магістр)

Спеціальність

242 ТУРИЗМ І РЕКРЕАЦІЯ

(шифр і назва)

Освітня програма

Туризм, 27.04.2023 р. №50-02

(назва, дата і № наказу про затвердження ОП)

Статус навчальної
дисципліни

вибіркова

(обов'язкова або вибіркова)

Мова навчання:

українська

Основи підприємницької діяльності // Робоча програма навчальної дисципліни. Дніпро : ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2024. (без додатків).

РОЗРОБНИК:

Сазонець О. М., професор кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу, доктор економічних наук, професор

Розглянуто на засіданні кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу 22.07.2024 р., протокол №12

Схвалено Вченою радою університету, рекомендовано для використання в освітньому процесі протягом 5 років. 22.08. 2024 р., протокол №12.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи підприємницької діяльності» є формування компетентностей щодо розуміння концептуальних засад функціонування підприємств різних форм власності, набуття вмінь обґрунтування створення власного бізнесу, а також підвищення ефективності управління підприємством у ринкових умовах.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Основи підприємницької діяльності» є:

- формування основ наукового світогляду на підприємництво та проблеми бізнесу,
- засвоєння основних термінів та понять підприємництва на рівні їх відтворення і тлумачення;
- здобуття навичок та елементарних умінь застосовувати їх у практичній діяльності для підвищення конкурентоспроможності фахівця у підприємницькій сфері.

Загальні компетентності:

- К04. Здатність до критичного мислення, аналізу та синтезу.
- К06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- К08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.
- К13. Здатність планувати та управляти часом.
- К14. Здатність працювати в команді та автономно.
- К 14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.
- К15. Навички здійснення наукової та проектної діяльності.

Фахові компетентності:

- К19. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- К24. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.
- К32. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.

Програмними результатами навчання є:

ПРН 1. Знати ,розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

ПРН 2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПРН 7. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт.

ПРН 10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи

суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративноуправлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

ПРН 12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.

ПРН 16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

ПРН 20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН 21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни. Для вивчення курсу студенти потребують базових знань достатніх для:

а) сприйняття категоріального апарату сучасного бізнесу сфери обслуговування;

б) володіння методами порівняльного аналізу, аналізу конкурентоспроможності, економічними підходами в підприємницькій діяльності.

Обсяг навчальної дисципліни: Додатки 1.1, 1.2. *(оновлюється щорічно).*

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи підприємницької діяльності

Тема 1. Теоретичні основи бізнесу та підприємництва

Загальні засади господарської діяльності та бізнесу. Господарська діяльність і сутність бізнесу. Історичний аспект становлення та розвитку підприємництва. Перші спроби систематичного теоретичного осмислення підприємництва. Теорії видатних класиків теорії підприємництва. Відмінні сторони підприємництва і бізнесу. Спільні та відмінні риси бізнесу і підприємництва в сучасних економічних відносинах. Відповідальність та етика в бізнесі. Боротьба з порушеннями прав людини на підприємствах. Взаємозв'язок відповідальності й етики у менеджменті.

Тема 2. Форми організації підприємницької діяльності

Економіко-правові засади функціонування підприємства. Визначення підприємства згідно 62 статті Господарського кодексу України. Унітарне і корпоративне підприємство. Малі і великі підприємства. Колективний договір, яким регулюються виробничі, трудові та соціальні відносини трудового колективу з адміністрацією підприємства. Основні властивості підприємства. Види господарської діяльності в економічних системах. Особливості, секції і підсекції економічної діяльності. функціонування

промислового виробництва. Поняття терміну «Промисловість». Галузі промисловості України. Вирішення проблем, що виникли в промисловості України. Сервісне підприємництво. Скорочення державного фінансування сфери послуг. Особливості ринку послуг у порівнянні з ринком матеріальних варів. Регулювання державою сфери послуг.

Тема 3. Методологічні засади управління бізнесом

Сутність та організація управління суб'єктами господарювання. Визначення системи. Класифікація систем в підприємницькій діяльності. Управлінням як цілеспрямований вплив на об'єкти (людину, природу, механізми). Середовище, в якому діє підприємство. Означення процесу, менеджменту. Види менеджменту. Принципи управління. Мета діяльності підприємства. управлінням – цілеспрямований вплив на об'єкти (люди, природу, механізми). Форми розвитку підприємства: удосконалення, реструктуризація, реінжиніринг, санація. Реінженіринг. Проект процедури санації. Бізнес-план фінансового оздоровлення. Банкрутство та ліквідація підприємства. Визначення банкрутства згідно Закону України «Про банкрутство». Причини банкрутства. Ліквідаційна маса.

Тема 4. Організаційні аспекти створення нового бізнесу

Передумови створення нового підприємства в суспільстві. Способи отримання доходів у суспільстві: виробництво товарів; надання послуг; обмін (торгівля); збиральництво та добування; Здійснення вибору продукту людиною з урахуванням декількох чинників. Методика створення нового підприємства. Інжиніринг як створення нового бізнесу. Формування ідеї створення нового підприємства. Дослідження можливості створення нового підприємства. Визначення бізнес-плану. Маркетингове дослідження. Комплексне дослідження. Обсяг фінансування. Організаційні аспекти створення нового підприємства. Оцінка доцільності виробництва та продажу нового товару. Розрахунок очікуваного валового прибутку за 1 місяць реалізації продукції при найнижчій ринковій роздрібній ціні у попередньому місяці. Організація процесу тестування нового товару. Етапи тестування нового підприємства. Пробний маркетинг. Імітаційний пробний маркетинг. Застосування електронної системи моніторингу. Визначення Ф.Котлером процес прийняття нового товару

Тема 5. Управління ресурсами в підприємницькій діяльності

Визначення ресурсів. Класифікація ресурсів. Управління речовинними ресурсами. Природні ресурси. Виробничі ресурси. Основні фонди. Оборотні фонди.. Технологічні ресурси. Енергетичні ресурси. Матеріальні ресурси. Сировина. Основний та допоміжний матеріал. Комплектування. Природа

походження неречовинних ресурсів. Визначення неречовинних ресурсів. Інтелектуальна власність. Інформація. Управління неречовинними ресурсами. Визначення фінансових ресурсів. Формування фінансових ресурсів. Внутрішнє та зовнішнє фінансування. Управління фінансовими ресурсами. Основний та оборотний капітал. Власний і позиковий (залучений) капітал. Кредит. Оренда. Лізинг. Особливості управління людськими ресурсами. Характеристика людських ресурсів в різних площинах. Фактори підвищення продуктивності праці.

Тема 6. Розвиток підприємницької діяльності.

Механізм удосконалення господарської діяльності підприємства. Напрями підвищення ефективності функціонування підприємств (за факторами внутрішнього середовища підприємства): Умови сталого розвитку підприємства. Визначення розвитку. Формування дієвої системи менеджменту. Три принципи ефективного управління організаціями. Мотивація персоналу щодо виробничої діяльності та саморозвитку на підприємстві. Причини, що можуть негативно вплинути на ефективність праці персоналу. Раціональний розподіл прибутку. Сутність маркетингу Використання маркетингу, як дієвого інструменту підвищення ефективності економічної діяльності підприємства в умовах ринкової економіки. Класифікація видів маркетингу. Використання інноваційних процесів в системі управління підприємством. Інноваційна діяльність, як сукупність прогресивних, якісно нових змін, що безперервно виникають у часі та просторі. Взаємозв'язані види інноваційних процесів. Економічна безпека підприємства. Сутність економічної системи підприємства. Основні функціональні цілі економічної безпеки. Автономні служби безпеки. Індикатори сталого розвитку Якість і конкурентоспроможність продукції підприємства. Комплексні показники якості.

Тема 7. Вплив зовнішнього середовища на підприємницьку діяльність

Державне регулювання підприємництва. Підприємницьке середовище. Елементи підприємницького середовища. Основні напрямки державної підтримки підприємництва в Україні. Зв'язок підприємства із зовнішнім середовищем. Коопераційні зв'язки між малими та великими підприємствами. Форми кооперації. Самоорганізація суб'єктів підприємництва. Венчурне (ризикове) фінансування. Вплив тіньової економіки на управління бізнесом. и формування ефективних механізмів взаємодії держави з громадськими об'єднаннями підприємців. Міжнародний бізнес. Міжнародне спільне підприємство. Мотивація формування і функціонування міжнародного спільного підприємства. Основний установчий документ. Вплив тіньової економіки на управління бізнесом. Феномен тіньової економіки. Тенденції розвитку тіньового сектору економіки. Вплив інтеграційних процесів на розвиток бізнесу. Складові

системи регулювання міжнародної підприємницької діяльності на національному і міжнародному рівні.

Тема 8. Інфраструктура підприємницької діяльності

Сутність інфраструктури та її задіяння в сучасних економічних відносинах. первинність інфраструктури перед основним виробництвом. Інфраструктура товарного ринку, інфраструктура підприємства. Склад інфраструктурного блоку економіки. Зростання ролі та значення виробничої інфраструктури. Підприємницькі ризики. Страхування. Найбільш легкий варіант поведінки підприємства. Сутність ризику. Кількісна міра ризику. Втрати, що можуть виникнути у підприємницькій діяльності. Єдиний механізм управління ризиком, так званий ризик-менеджмент. Науково-методичні основи інформаційного забезпечення суб'єктів господарювання. Схема методики пошуку інформації про суб'єктів ринку. Інформація про промислове підприємство, яка цікавить суб'єктів його зовнішнього середовища. Величина достовірності інформації.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль – це перевірка рівня засвоєння знань, навичок, вмінь та інших компетентностей за певний період навчання (*навчальний семестр, навчальний рік*).

З навчальної дисципліни «Основи підприємницької діяльності»:

- для денної форми навчання – залік,;
- для заочної форми навчання – залік,

Політика курсу, критерії та засоби оцінювання успішності навчання

За кредитно-модульною системою викладення навчальної дисципліни «Основи підприємницької діяльності» застосовуються такі основні види контролю знань:

- 1) Поточний контроль – систематично на різних навчальних заняттях впродовж семестру у формах:
 - усне опитування;
 - письмові контрольні експрес-роботи;
 - тестовий контроль;
- 2) Модульний контроль;
- 3) Підсумковий контроль – наприкінці семестру після вивчення навчальної дисципліни у формі заліку.

За рішенням викладача або кафедри *нараховуються заохочувальні бали* за наступні види робіт: – за систематичну продуктивну активність під час проведення аудиторних занять; – за виконання завдань підвищеної складності (конкретне значення визначає викладач); – за участь у конференціях, олімпіадах, іншій науковій, методичній роботі тощо.

Умови ліквідації заборгованостей з поточної роботи: здобувачі, які

пропустили практичні заняття або лекції, мають можливість відпрацювати заборгованості під час консультацій, що проводяться викладачем, відповідно до графіку консультацій. Для отримання певної кількості балів здобувач має можливість усно відповісти на питання теми, за якою він має заборгованість або виконати індивідуальну роботу, що складається з завдань, визначених викладачем в кожному окремому випадку (в залежності від обсягу заборгованості).

Обов'язковою умовою при нарахуванні загальної кількості балів здобувачу, враховується необхідність дотримання принципів політики доброчесності. Дотримання академічної доброчесності передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

У випадку встановлення випадків академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, списування, обману з боку здобувачів встановлюється академічна відповідальність. До здобувачів застосовуються види відповідальності, передбачені частинами 6 та 7 статті 42 Закону України «Про освіту».

Поточна атестація зі змістового модулю проводиться після вивчення тем № 4 та № 8 у вигляді контрольної роботи.

Критерії переведення оцінок за 100-бальною шкалою у національну шкалу та шкалу ЄКТС

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою (екзамен /залік)	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Пояснення
90–100	зараховано	А	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі.
83–89	зараховано	В	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близькою до максимальної.

74–82		C	«Добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком ; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.
68–73	зараховано	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
60–67		E	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані деякі практичні навички роботи; частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35–59	не зараховано	FX	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково ; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близькою до мінімальної; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).
1–34		F	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.

Розподіл балів, які отримують студенти

ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль ЗАЛІК (З)
Аудиторна робота	Самостійна (індивідуальна) робота	
≤ 40	≤ 20	
≤ 60		≤ 40
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК+ З ≤ 100		
ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль ЗАЛІК (З)
Аудиторна робота	Самостійна (індивідуальна) робота	
≤ 20	≤ 40	

≤ 60	≤ 40
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК+ З ≤ 100	

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
різноманітних видів навчальної роботи
(поточний контроль; письмові роботи; тестування;
індивідуально-дослідні завдання; самостійні завдання)

Види робіт	Аудиторні заняття		Самостійна робота, виконання індивідуальних занять	
Ви ди зав да нь та їх ре йт ин гу ба лах	Змістовний модуль 1			
	Задовільна відповідь	+ 1 бал	Підготовка словників понять з тем змістовних модулів	2 бали за кожен окрему тему
	Добра відповідь	+ 2 бали	Вирішення тестових завдань (в залежності від кількості питань та правильних відповідей)	30% - 1 бал 50% - 2 бали 70 % - 3 бали
	Відмінна відповідь	+ 3 бали	Ведення конспекту що містить матеріали лекції, підготовки до с/з, першоджерела, нормативні акти тощо	2 бали за кожен окрему тему
			Вирішення практичних завдань по кожній окремій темі (в залежності від кількості вирішених завдань)	30% - 3 бал 50% - 4 бали 70 % - 5 балів
			Створення мультимедійних презентацій по окремій темі	5 балів
			Підготовка тексту реферату та доповідь по ньому	2 бали
			Участь у конференціях, круглих столах, підготовка доповідей та статей	15 балів
			Складання тестових завдань по окремій темі (не менше 10 питань)	4 бали
			Виконання індивідуальних творчих завдань (за узгодженням з викладачем та відповідно до програми курсу)	до 15 балів
		Комплексно-практичне індивідуальне завдання (КПЗ)	100%- 20 балів 50% - 10 балів	

Критерії оцінювання
«аудиторної роботи у вигляді усної відповіді здобувачів»

ПОЯСНЕННЯ	
4	Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні предметної області навчальної дисципліни

3	Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями . Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні предметної області навчальної дисципліни.
2	Питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні ; практичні навички та вміння мають поверхневий характер , потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані , деякі види завдань виконані з помилками .
1	Питання, винесені на розгляд, засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру ; практичні навички та вміння сформовані недостатньо ; більшість навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять істотні помилки , які потребують подальшого усунення.
0	Відсутність на занятті

Для навчальної дисципліни «Основи підприємницької діяльності» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають:

- поточне опитування;
- модульне тестування та опитування;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання результатів комплексно-практичного індивідуального завдання;
 - студентські презентації та виступи на наукових заходах;
 - залік;
 - інші види індивідуальних та групових завдань.

Для здобувачів, які навчаються за індивідуальним графіком або мають академічні заборгованості за іншими (підтвердженими документально) обставинами передбачено окремий вид роботи.

Комплексно-практичне індивідуальне завдання (КПІЗ) – це вид індивідуальної позааудиторної роботи студента, яку студенти виконують самостійно під керівництвом викладача. Як правило, індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом. Формою контролю індивідуальної роботи студента є перевірка виконання завдання у формі підготовлених тез доповіді для участі у будь-якій науково-практичній конференції, круглому столі, семінарі і. т. ін. Мета КПІЗ: самостійне опрацювання програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу та розвиток навичок самостійної роботи з підготовки наукової доповіді. Вимоги до КПІЗ: КПІЗ виконується у формі письмової роботи, яка полягає у підготовці наукового матеріалу. Працюючи індивідуально студенти повинні продемонструвати уміння правильно застосовувати теоретичний матеріал на практиці. До роботи можуть бути долучені ксерокопії основних наукових публікацій за темою КПІЗ. КПІЗ є одним із додаткових робіт залікового модулю, тому оцінюється і впливає на загальну (підсумкову) оцінку. Завершене КПІЗ подається у роздрукованому та електронному варіантах викладачу, який читає лекційний курс та приймає залік з даної дисципліни не

пізніше, ніж за 2 тижні до дня заліку. Максимальна кількість балів за таку роботу – 20.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Під час проведення навчальних занять використовуються мультимедійні презентації, зокрема у форматі Power Point, інформаційні ресурси. Робота студентів забезпечується всіма навчально-методичними засобами, необхідними для вивчення конкретної навчальної дисципліни чи окремої теми: підручниками з фонду бібліотеки ДГУ (за рекомендованим переліком), методичними рекомендаціями для самостійної роботи студентів, конспектами лекцій, електронною бібліотекою першоджерел, навчально-методичним комплексом дисципліни.

Для виконання позааудиторних завдань, а також аудиторних (у випадку необхідності) здобувачі можуть комунікувати з викладачем через сервіси MOODLE, Google Classroom або Zoom.

Інформаційне та методичне забезпечення навчальної дисципліни (рекомендовані джерела інформації)

Додаток 2 (оновлюється щорічно та/або в разі необхідності)

Основна:

1. Економіка гостинності: понятійно-термінологічний словник/ Сазонець О.М., Тесленко Т.В., Гакова М.В., Лучанська Ю.Г., Київ.; Вид-во «Каравелла», 2024, 168 с.
2. Сазонець О. М. Управління міжнародним бізнесом: Навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2019. – 338 с.
3. Сазонець О. М., Сазонець І. Л. Міжнародний бізнес і логістика. Понятійно-термінологічний словник. Київ, «Центр учбової літератури», 2021, 288 с.
4. Основи підприємницької діяльності: підручник / В. М. Марченко, С. О. Тульчинська, І. В. Макалюк [та ін] ; КПІ ім. Ігоря Сікорського / за редакцією д.е.н., проф. В. М. Марченко. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 516 с.
5. Гонтарева І. В. Підприємництво : підручник. Харків : ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2021. 392 с.
6. Іванюта С.М, Іванюта В.Ф. Підприємництво та бізнес-культура . Навчальний посібник. Київ : “Центр учбової літератури”, 2007. 287 с.
7. Захарчин Г.М. Основи підприємництва : Навч. посібник. Київ : Знання, 2008. 437с.
8. Кісельов А. П. «Основи бізнесу». Київ : «Вища школа», 1998. 190с.

Додаткова:

1. Сазонець О.М., Сазонець, І.Л., Саричев В.І. і др.. Інституційна трансформація державного управління охороною здоров'я: Україна та іноземний досвід: Монографія.. Рівне: Волин. обереги, 2019. 396 с.

2. Sazonets, Nykonchuk, V., & Kozakevych, A. The influence of intellectual capital and innovations on the economic development of the world and national economy. ECONOMIC ANNALS-XXI, 190(5-6(2)), 2021, p. 23-32.

<https://drive.google.com/file/d/1FkuutRW8ftj8KowaMbkRife2YU332-3h/view?usp=sharing>

<http://soskin.info/en/ea/2021/190-5-6-2/Economic-Annals-V190-03>.

3 Сазонець О.М., Валліуліна З.В., Качан О.І. Аналіз інформаційної складової в корпоративних моделях. Стратегія і тактика державного управління. 2018. № 1-2. С.88-96.

4 Господарський кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.

5. Варналій З. С. Основи підприємництва. Київ: Знання-Прес, 2003. 285 с.

7. Про акціонерні товариства. Закон України №639-ІУ від 31.10.2008. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text>.

6. Про господарські товариства. Закон України №1576-12 від 19.09.1991. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text>.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор

ВНПЗ

«Дніпровський

гуманітарний університет»

Тетяна АЛФЕРОВА

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

	<small>(назва навчальної дисципліни)</small>		
Освітній ступінь	бакалавр	Спеціальність	242 ТУРИЗМ І РЕКРЕАЦІЯ
	<small>(назва ступеня вищої освіти)</small>		<small>(шифр і назва)</small>
на 2024/2025 навчальний рік			
Форма навчання	ДЕННА	Обсяг 3,0 кредити ЄКТ, (90 годин)	
КАФЕДРА	ТУРИСТИЧНОГО ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ		
		<small>(назва кафедри)</small>	
Курс	<u>2</u>	Групи	<u>Т</u>

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна (індивідуальна) робота
			Всього	Лекції	Семінари	Практизаняття	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Організаційно – правові аспекти підприємницької діяльності	12	6	2	2	2	6
2	Сутність підприємництва. Основні види підприємницької діяльності	10	4	2	2	-	6
3	Підприємницькі ідеї і методи їх реалізації	12	6	2	2	2	6
4	Реєстрація підприємств різних форм власності	10	4	2	2	-	6
5	Джерела фінансування підприємницької діяльності	12	6	2	2	2	6
6	Оподаткування, облік та звітність на підприємствах	10	4	2	2	-	6
7	Ризики ведення бізнесу	13	6	2	2	2	7
8	Захист бізнесу та підприємницька таємниця	11	4	2	2	-	7
	Разом за семестр	90	40	16	16	8	50

Розглянуто на засіданні кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу 22.07.2024 р., протокол №12

Завідувач кафедри

Тетяна ТЕСЛЕНКО

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор

ВНПЗ

«Дніпровський

гуманітарний університет»

Тетяна АЛФЕРОВА

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

	<small>(назва навчальної дисципліни)</small>	
Освітній ступінь	бакалавр	Спеціальність 242 ТУРИЗМ І РЕКРЕАЦІЯ
	<small>(назва ступеня вищої освіти)</small>	<small>(шифр і назва)</small>

	на 2024/2025 навчальний рік	
Форма навчання	ЗАОЧНА	Обсяг 3,0 кредити ЄКТ, (90 годин)
КАФЕДРА	ТУРИСТИЧНОГО ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ	
	<small>(назва кафедри)</small>	
Курс	<u>2</u>	Групи <u>Т</u>

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна (індивідуальна) робота
			Всього	Лекції	Семінари	Практикантя	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Організаційно – правові аспекти підприємницької діяльності	14	4	2	2		10
2	Сутність підприємництва. Основні види підприємницької діяльності	14	4	2	2		10
3	Підприємницькі ідеї і методи їх реалізації	12	2	2	–		10
4	Реєстрація підприємств різних форм власності	10	–	–	–		10
5	Джерела фінансування підприємницької діяльності	10	–	–	–		10
6	Оподаткування, облік та звітність на підприємствах	10	–	–	–		10
7	Ризики ведення бізнесу	10	–	–	–		10
8	Захист бізнесу та підприємницька таємниця	10	–	–	–		10
	Разом за семестр	90	40	6	4		80

Розглянуто на засіданні кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу 22.07.2024 р., протокол №12

Завідувач кафедри

Тетяна ТЕСЛЕНКО

ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи підприємницької діяльності

(назва навчальної дисципліни)

Освітній ступінь	бакалавр	Спеціальність	242 «Туризм і рекреація»
	(назва ступеня вищої освіти)		(шифр і назва)

на 2024/ 2025 навчальний рік

1. Основи підприємницької діяльності: підручник / В. М. Марченко, С. О. Тульчинська, І. В. Макалюк [та ін] ; КПІ ім. Ігоря Сікорського / за редакцією д.е.н., проф. В. М. Марченко. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 516 с.
2. Гонtareва І. В. Підприємництво : підручник. Харків : ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2021. 392 с.
3. Іванюта С.М, Іванюта В.Ф. Підприємництво та бізнес-культура . Навчальний посібник. Київ : “Центр учбової літератури”, 2007. 287 с.
4. Захарчин Г.М. Основи підприємництва : Навч. посібник. Київ : Знання, 2008. 437с.
5. Кісельов А. П. «Основи бізнесу». Київ : «Вища школа», 1998. 190с.

Додаткова:

1. Ходак О. В. Шляхи подолання кризового впливу COVID-19 в індустрії туризму та гостинності. Ефективне управління розвитком індустрії туризму та гостинності у конкурентному
2. **Господарський кодекс України.** URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>. (дата звернення: 30.05.2024 р.).
3. Варналій З. С. Основи підприємництва. Київ: Знання-Прес, 2003. 285 с.
4. Про акціонерні товариства. Закон України №639-ІУ від 31.10.2008. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text>. (дата звернення: 30.05.2024 р.).
5. Про господарські товариства. Закон України №1576-12 від

19.09.1991. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text>. (дата звернення: 30.05.2024 р.).

Інтернет-джерела:

1. Офіційний сайт Державного Комітету статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>. (дата звернення: 12.08.2024 р.).
2. Офіційний сайт Конференції ООН з торгівлі і розвитку ЮНКТАД URL: <http://www.unctad.org>. (дата звернення: 12.08.2024 р.).
3. Офіційний сайт Організації економічного співробітництва і розвитку. URL: <http://www.oecd.org>. (дата звернення: 12.08.2024 р.).
4. Офіційний сайт Світового економічного форуму.. URL: <http://www.weforum.org>. (дата звернення: 12.08.2024 р.).
5. Офіційний сайт Світової Організації торгівлі. URL: <http://www.wto.org> (дата звернення: 12.08.2024 р.).
6. Офіційний статистичний сайт Євросоюзу. URL: <http://www.europa.eu.int/comm/eurostat>. (дата звернення: 12.08.2024 р.).

Розглянуто на засіданні кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу 22.07.2024 р., протокол №12

Завідувач кафедри

Тетяна ТЕСЛЕНКО

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ**

**КАФЕДРА ТУРИСТИЧНОГО ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО
БІЗНЕСУ**

**ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Основи підприємницької діяльності

(назва навчальної дисципліни)

Освітній ступінь бакалавр Спеціальність 242 Туризм і рекреація
(назва ступеня вищої освіти) (шифр і назва)

Освітня програма

ТУРИЗМ

Наказ № 50-02 від 07.04.2023 р.

(назва, дата і № наказу про затвердження ОП)

Форма навчання

ДЕННА

(денна/заочна)

2024/ 2025 н. р.

Плани семінарських (практичних)
занять обговорені та схвалені на
засіданні кафедри туристичного та
готельно-ресторанного бізнесу
протокол № 12 від 22.07.2024 р.
Керівник кафедри

Т. Тесленко

(підпис)

Дніпро – 2024

Основи підприємницької діяльності // Плани семінарських та практичних занять для денної та заочної форми навчання. Дніпро: ВВПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2024. 15 с.

РОЗРОБНИК:

Сазонець О.М., професор кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу, доктор економічних наук, професор

Тема 1. Теоретичні основи бізнесу та підприємництва

Семінарське заняття 1 – 2 години

План

1. Загальні засади господарської діяльності та бізнесу. Господарська діяльність і сутність бізнесу.
2. Історичний аспект становлення та розвитку підприємництва. Перші спроби систематичного теоретичного осмислення підприємництва. Теорії видатних класиків теорії підприємництва.
3. Відмінні сторони підприємництва і бізнесу. Спільні та відмінні риси бізнесу і підприємництва в сучасних економічних відносинах.
4. Відповідальність та етика в бізнесі. Боротьба з порушеннями прав людини на підприємствах. Взаємозв'язок відповідальності й етики у менеджменті.

Запитання до самоперевірки:

1. Наведіть визначення поняття "підприємництво".
2. Наведіть визначення поняття "підприємець".
3. Визначте основні риси підприємця.
4. Визначте основні функції підприємця.
5. Якими законодавчими документами регулюється підприємницька діяльність в Україні?
6. Сформулюйте права підприємця. Яким документом вони затверджені?
7. Сформулюйте обов'язки підприємця. Яким документом вони затверджені?
8. Яка правова відповідальність підприємця? Яким документом це затверджено?
9. Наведіть основні етапи становлення підприємництва в Україні.
10. Визначте відмінності становлення підприємництва в Україні та світі.
11. Визначте перспективні напрямки становлення підприємництва в Україні.

Завдання для самостійної роботи до Теми 1:

1. Охарактеризуйте дослідження вітчизняних вчених в сфері господарської діяльності.
2. В чому полягає сутність господарської діяльності?
3. Дайте визначення понять «бізнес»,

Індивідуальні завдання до Теми 1:

1. Підготовка доповіді за темою «Поняття підприємницької діяльності та її ознаки»

2. Підготовка доповіді за темою «Сфери застосування підприємницької діяльності та їх класифікація»

3. Підготовка доповіді за темою «Спільні та відмінні риси бізнесу і підприємництва в сучасних економічних відносинах»

Практичне заняття №1 -2 години.

Мета заняття – набуття практичних навичок з визначення складових підприємницької діяльності.

Зміст заняття. Підготовка до практичного заняття виконується за допомогою конспекту лекцій та наведених нижче основних теоретичних відомостей і запитань для самоконтролю. Рівень підготовки перевіряється викладачем. Під час заняття розглядається вирішення типової вправи, розв'язується вправа під керівництвом викладача та самостійно студентом.

Практична вправа 1

1. Порівняйте функції та риси, що характеризують підприємця, за представниками різних економічних шкіл. Результат оформити у вигляді в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Характеристика підприємця, за представниками різних економічних шкіл

Економічна школа		
Властивість				
		
...
...
	

Сформулюйте висновки.

Практична вправа 1.2

Порівняйте функції та риси, що характеризують підприємництво та бізнес. Результат оформити у вигляді в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

4. Характеристика підприємництва та бізнесу

Властивість	Підприємництво	Бізнес
...
...

Сформулюйте висновки.

Практична вправа 1.3

Визначте позитивні та негативні риси становлення підприємництва в Україні. Результат оформити у вигляді в таблиці 1.3.

Характеристика становлення підприємництва в Україні

Явище	Позитивний вплив	Негативний вплив
...
...

Сформулюйте висновки.

Практична вправа 1.4

Визначте власні позитивні та негативні риси та навички в якості майбутнього підприємця. Результат оформити у вигляді в таблиці 1.4.

5. Таблиця 1.4

6. Риси та навички майбутнього підприємця

Навички	Позитивний потенціал	Негативний потенціал
...
...

7. Сформулюйте висновки.

Уміння, які мають бути вироблені під час заняття: ЗК 2 ЗК4, ЗК5, ЗК6, СК2, СК3, СК6, СК7, СК13

навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: ПРН4, ПРН5, ПРН6, ПРН7, ПРН 16,

ТЕМА 2. Форми організації підприємницької діяльності

Семінарське заняття до теми 2- 2 год.

План

1. Економіко-правові засади функціонування підприємства. Визначення підприємства згідно 62 статті Господарського кодексу України. Унітарне і корпоративне підприємство. Малі і великі підприємства.

2.. Колективний договір, яким регулюються виробничі, трудові та соціальні відносини трудового колективу з адміністрацією підприємства.

3. Основні властивості підприємства. Види господарської діяльності в економічних системах. Особливості. Секції і підсекції економічної діяльності. функціонування промислового виробництва.

4. Поняття терміну «Промисловість». Галузі промисловості України. Вирішення проблем, що виникли в промисловості України. Сервісне підприємництво. Скорочення державного фінансування сфери послуг. Особливості ринку послугу у порівнянні з ринком матеріальних товарів. Регулювання державою сфери послуг

Запитання для амоконтролю Теми 2:

1. Переваги і недоліки власного діла в порівнянні з іншими формами підприємництва. Їх сутність.
2. Економічна свобода. Її сутність у підприємницькій діяльності.
3. Рушійна сила розвитку підприємництва. Чому в законах України передбачаються обмеження?
4. Дайте визначення суті підприємства і підприємництва.
5. Хто може бути суб'єктами підприємництва в Україні?
6. Якими законами регулюється підприємництво в Україні? Суть основних розділів цих законів.
7. Комерційний розрахунок. Його суть і роль у здійсненні підприємницької діяльності

Уміння, які мають бути вироблені під час заняття: ЗК 2 ЗК4, ЗК5, ЗК6, СК2, СК3, СК6, СК10

навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: ПРН4, ПРН5, ПРН6, ПРН7, ПРН 16,

ТЕМА 3. Методологічні засади управління підприємницькою діяльністю

Семінарське заняття № 3 – 2 год.

План

1. Сутність та організація управління суб'єктами господарювання. Визначення системи.
2. Класифікація систем в підприємницькій діяльності. Управлінням як цілеспрямований вплив на об'єкти (людину, природу, механізми).
3. Середовище, в якому діє підприємство. Означення процесу, менеджменту.
4. Види менеджменту. Принципи управління. Мета діяльності підприємства. управлінням – цілеспрямований вплив на об'єкти (люди, природу, механізми).
5. Форми розвитку підприємства: удосконалення, реструктуризація, реінжиніринг, санація. Реінжиніринг. Проект процедури санації.

Завдання для самостійної роботи до Теми 3:

1. Бізнес-план фінансового оздоровлення.
2. Банкрутство та ліквідація підприємства. Визначення банкрутства згідно Закону України «Про банкрутство». Причини банкрутства. Ліквідаційна маса

Індивідуальні завдання до Теми 3:

1. Підготовка доповіді за темою «Залучення підприємством власних резервів для реалізації фінансування підприємницької діяльності»
2. Підготовка доповіді за темою «Методи інвестування в розвиток підприємства за рахунок додаткової емісії акцій».
3. Охарактеризувати основні види менеджменту за допомогою презентації.

Запитання до самоперевірки:

1. Переваги і недоліки власного діла в порівнянні з іншими формами підприємництва. їх сутність.
2. Економічна свобода. Її сутність у підприємницькій діяльності.
3. Рушійна сила розвитку підприємництва. Чому в законах України передбачаються обмеження?
4. Дайте визначення суті підприємства і підприємництва.
5. Хто може бути суб'єктами підприємництва в Україні?
6. Якими законами регулюється підприємництво в Україні? Суть основних розділів цих законів.
7. Комерційний розрахунок. Його суть і роль у здійсненні підприємницької діяльності

Практичне заняття до теми 3-2 години

Мета заняття – набуття навичок визначення форми бізнесу та їх класифікації.

Зміст заняття. Підготовка до практичного заняття виконується за допомогою конспекту лекцій та наведених нижче основних теоретичних відомостей і запитань для самоконтролю. Рівень підготовки перевіряється викладачем. Під час заняття розглядається приклад вирішення вправи, розв'язується вправа під керівництвом викладача та самостійно студентом.

Практична вправа 3.1

Проаналізуйте існуючі форми організації підприємства. Результат оформити у вигляді в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

		Форми організації підприємства			
Об'єднання		Корпорація	Асоціація
Власність					
Індивідуальна	

Колективна
Державна

Практична вправа 3.2

Проаналізуйте розподіл форм організації підприємства в залежності від його розміру. Результат оформити у вигляді в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Розподіл форм організації підприємства

Розмір під-ва		Орг. Форма	Корпорація	...	Асоціація
		Великі	кількість, од.		...
	обсяг ВВП, грн		...		
	частка, %		...		
Середні	кількість, од.		...		
	обсяг ВВП, грн		...		
	частка, %		...		
Малі	кількість, од.		...		
	обсяг ВВП, грн		...		
	частка, %		...		

Побудуйте діаграми, що ілюструють результат. Сформулюйте висновки.

Практична вправа 3.3

Запропонуйте перспективну організаційну форму пропонуємої підприємницької діяльності. Обґрунтуйте пропозицію.

Уміння, які мають бути вироблені під час заняття: ЗК 2, ЗК5, ЗК6, СК2, СК3, СК6, СК10

навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: ПРН5, ПРН6, ПРН7, ПРН 16,

Тема 4. Організаційні аспекти створення нового бізнесу

Семінарське заняття № 4 -2 год.

План

1. Передумови створення нового підприємства в суспільстві Способи отримання доходів у суспільстві: виробництво товарів; надання послуг; обмін (торгівля); збиральництво та добування;

2. Здійснення вибору продукту людиною з урахуванням декількох чинників чинників. Методика створення нового підприємства.

3. Інжиніринг як створення нового бізнесу. Формування ідеї створення нового підприємства. Дослідження можливості створення нового підприємства . Визначення бізнес-плану.

4. Маркетингове дослідження. Комплексне дослідження. Обсяг фінансування. Організаційні аспекти створення нового підприємства

5. Оцінка доцільності виробництва та продажу нового товару. Розрахунок очікуваного валового прибутку за 1 місяць реалізації продукції при найнижчій ринковій роздрібній ціні у попередньому місяці. Організація процесу тестування нового товару

6. Етапи тестування нового підприємства. Пробний маркетинг. Імітаційний пробний маркетинг. Застосування електронної системи моніторингу. Визначення Ф.Котлером визначає процес прийняття нового товару

Завдання для самостійної роботи до Теми 4:

1. Інжиніринг як створення нового бізнесу. Формування ідеї створення нового підприємства.
2. Розрахунок очікуваного валового прибутку за 1 місяць реалізації продукції при найнижчій ринковій роздрібній ціні у попередньому місяці. Уніфікація вимог до туристського продукту.

Індивідуальні завдання до Теми 4:

1. Підготовка доповіді за темою «Визначення ролі якості в т бізнесі»..
2. Підготовка презентації за темою «Соціальні чинники в підготовці нового бізнесу».
3. Розрахунок очікуваного валового прибутку за 1 місяць реалізації продукції при найнижчій ринковій роздрібній ціні у попередньому місяці.

Запитання до самоперевірки:

1. Які Ви знаєте принципи оцінки вартості пнового ідприємства?
2. Які чинники, згідно з концепцією WACC, безпосередньо впливають на середньозважену вартість капіталу ?
3. Які методи використовуються, у рамках дохідного підходу до оцінки вартості нового підприємства ?
4. Які методи використовуються, у рамках витратного підходу до оцінки вартості нового підприємства ?
5. В яких випадках доцільно використовувати метод середньої оцінки вартості нового підприємства?

7. В яких основних випадках здійснюється оцінка вартості корпоративних прав?

Уміння, які мають бути вироблені під час заняття: ЗК 2, ЗК5, ЗК6, ЗК10, СК2, СК3, СК6, СК10

навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: ПРН5, ПРН6, ПРН7, ПРН 16,

Тема 5. Управління ресурсами в підприємницькій діяльності

План

1. Перерозподіл ресурсів від некритичних до критичних робіт;
2. Зміна логічних зв'язків; нове обчислення тривалості робіт критичного шляху (у міру надходження більшої інформації); зміна засобів транспортування матеріалів (якщо через застосовувані спричиняється затримка);
3. Зміна режиму роботи (замість п'ятиденного тижня — шести- або семиденний);
4. Використання субпідрядників (або тимчасових працівників); технічні зміни, які скорочують тривалість виконання роботи і спрощують її зміст;
5. Матеріальне стимулювання — премії за скорочення тривалості робіт;
6. Підвищення рівня кваліфікації, яке підвищує ефективність праці; поліпшення умов праці і мотивація (з використанням теорій Маслоу, Херцберга, Мак-Грегора).

Семінарське заняття до теми 5 – 2 години

Завдання для самостійної роботи до Теми 5:

1. Вивчіть суть складання бізнес-плану на підприємстві.
2. Вивчіть етапи складання бізнес-плану

Індивідуальні завдання до Теми 5:

1. Підготовка доповіді за темою «Методи скорочення тривалості створення нового бізнесу».
2. Зниження ризиків підприємницької діяльності.

Практичне заняття до теми 5 – 2 години

Складові бізнес плану наступні:

Складові бізнес-плану за стандартами BFM Group Ukraine

1. Титульний лист бізнес-плану (інвестиційного проекту).
2. Меморандум про конфіденційність.

3. Коротка анотація (резюме) бізнес-плану.
4. Загальні положення
 - 4.1. Відомості про компанію
 - 4.2. Інформація щодо проекту.
5. Маркетинговий план
 - 5.1. Галузеве оточення бізнесу
 - 5.2. Характеристика продуктів / послуг
 - 5.3. Аналіз ринків збуту
 - 5.4. Конкуренція та конкурентні переваги
 - 5.5. Організація зовнішньоекономічної діяльності компанії
 - 5.6. Стратегія плану маркетингу
 - 5.7. Загальна стратегія маркетингу
 - 5.8. План продажу
 - 5.9. Витрати на маркетинг (обґрунтування)
6. Організаційний план та менеджмент
7. Інвестиційний план
8. Виробничий план
9. Фінансовий план

Складіть свій бізнес-план.

Уміння, які мають бути вироблені під час заняття: ЗК 2, ЗК5, ЗК6, ЗК8, ЗК9, ЗК10, СК2, СК3, СК6, СК10

навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: ПРН5, ПРН6, ПРН7, ПРН 14, ПРН 16,

Тема 6. Розвиток підприємницької діяльності.

Семінарське заняття №6 – 2 год.

План

1. Механізм удосконалення господарської діяльності підприємства.
2. Умови сталого розвитку підприємства. Визначення розвитку. Формування дієвої системи менеджменту. Три принципи ефективного управління організаціями.
3. Мотивація персоналу щодо виробничої діяльності та саморозвитку на підприємстві.
4. Раціональний розподіл прибутку. Сутність маркетингу Використання маркетингу, як дієвого інструменту підвищення ефективності економічної діяльності підприємства в умовах ринкової економіки.
5. Використання інноваційних процесів в системі управління підприємством. Інноваційна діяльність, як сукупність прогресивних, якісно нових змін, що безперервно виникають у часі та просторі. Взаємозв'язані види інноваційних процесів.

Завдання для самостійної роботи до Теми 6:

1. Економічна безпека підприємства. Сутність економічної системи підприємства. Основні функціональні цілі економічної безпеки.

2. Автономні служби безпеки. Індикатори сталого розвитку Якість і конкурентоспроможність продукції. Підприємства. Комплексні показники якості.

Додаткові питання для самостійної роботи

1 Що характеризує рентабельність підприємницької діяльності?

2 Що таке поріг рентабельності?

3 Що таке "згладжування" доходів?

4 Що включається до операційних витрат?

5 Які фактори впливають на обсяг прибутку?

6 З чого формується чистий прибуток підприємства?

Індивідуальні завдання до Теми 6:

1. Підготовка доповіді за темою «Ризики в підприємницькій діяльності».

2. Підготовка доповіді за темою «Класифікація ризиків підприємницької діяльності».

3. Підготовка доповіді за темою «Класифікація фінансових ризиків в підприємницькій діяльності»

Уміння, які мають бути вироблені під час заняття: ЗК 2, ЗК3, ЗК5, ЗК6, ЗК8, ЗК9, ЗК10, СК2, СК3, СК6, СК10, СК11

навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: ПРН5, ПРН6, ПРН7, ПРН13, ПРН 16, ПРН17

Тема 7. Вплив зовнішнього середовища на підприємницьку діяльність **Семінарське заняття до теми 7– 2 години**

План

1. Державне регулювання підприємництва. Підприємницьке середовище. Елементи підприємницького середовища.

2. Основні напрямки державної підтримки підприємництва в Україні. Зв'язок підприємства із зовнішнім середовищем.

3. Самоорганізація суб'єктів підприємництва. Вплив тіньової економіки на управління бізнесом. и формування ефективних механізмів взаємодії держави з громадськими об'єднаннями підприємців.

4. Основний установчий документ.
5. Вплив тіньової економіки на управління бізнесом.
6. Вплив інтеграційних процесів на розвиток бізнесу. Складові системи регулювання міжнародної підприємницької діяльності на національному і міжнародному рівні.

Завдання для самостійної роботи до Теми 7:

1. Міжнародний бізнес.
2. Міжнародне спільне підприємство.
3. Мотивація формування і функціонування міжнародного спільного підприємства.
4. Феномен тіньової економіки. Тенденції розвитку тіньового сектору економіки.

Індивідуальні завдання до Теми 7:

1. Коопераційні зв'язки між малими та великими підприємствами. Форми кооперації.
2. Венчурне (ризикове) фінансування.

Практичне заняття до теми 7 – 2 години

Ви бажаєте розпочати свій бізнес та відкрити власну справу. Опишіть вид діяльності, яким Ви хотіли б займатися, дайте характеристику його особливості. Поясніть, чому Ви б хотіли займатися саме цим видом підприємницької діяльності. Пройдіть тестування на предмет здатності займатися вибраним видом діяльності «Визначення власних підприємницьких здібностей».

Уміння, які мають бути вироблені під час заняття: ЗК 2, ЗК5, ЗК6, ЗК8, ЗК9, ЗК10, СК2, СК3, СК6, СК10

навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: ПРН5, ПРН6, ПРН7, ПРН 14, ПРН 16,

Тема 8. Інфраструктура підприємницької діяльності

Семінарське заняття №8 – 2 год.

План

1. Сутність інфраструктури та її задіяння в сучасних економічних відносинах. первинність інфраструктури перед основним виробництвом. Інфраструктура товарного ринку, інфраструктура підприємства.
2. Склад інфраструктурного блоку економіки.
3. Підприємницькі ризики. Страхування. Сутність ризику. Кількісна міра ризику. Втрати, що можуть виникнути у підприємницькій діяльності.
4. Науково-методичні основи інформаційного забезпечення суб'єктів господарювання. I

5. інформація про промислове підприємство, яка цікавить суб'єктів його зовнішнього середовища. Величина достовірності інформації.

Завдання для самостійної роботи до Теми 6:

1. Зростання ролі та значення виробничої інфраструктури..
2. Найбільш легкий варіант поведінки підприємства.
3. Єдиний механізм управління ризиком, так званий ризик-менеджмент.

Додаткові питання для самостійної роботи

- 1 Що характеризує рентабельність підприємницької діяльності?
- 2 Що таке поріг рентабельності?
- 3 Що таке "згладжування" доходів?
- 4 Що включається до операційних витрат?
- 5 Які фактори впливають на обсяг прибутку?
- 6 З чого формується чистий прибуток підприємства?

Індивідуальні завдання до Теми 6:

1. Підготовка доповіді за темою «Ризики в підприємницькій діяльності».
2. Підготовка доповіді за темою «Класифікація ризиків підприємницької діяльності».
3. Підготовка доповіді за темою «Класифікація фінансових ризиків в підприємницькій діяльності»
4. Підготовка доповіді за темою «Схема методики пошуку інформації про суб'єктів ринку».

Уміння, які мають бути вироблені під час заняття: ЗК 2, ЗК3, ЗК5, ЗК6, ЗК8, ЗК9, ЗК10, СК2, СК3, СК6, СК10, СК11

навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: ПРН5, ПРН6, ПРН7, ПРН13, ПРН 16, ПРН17

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Рекомендована література до Теми 1:

1. Березін О. В., Безпарточний М. Г. Управління проектами : навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2014. 271 с.

2. Державне агенство з розвитку туризму. Офіційний сайт. URL: <https://www.tourism.gov.ua/>. (дата звернення: 12.05.2021 р.).
3. Джинджоян В.В., Саленко А.С., Сазонець І.Л. Соціальні детермінанти розвитку сфери послуг в концепції формування постіндустріального суспільства. Рівне. Волин. Обереги, 2021. 208 с.
4. Колеснікова К. В., Бондар В. І., Лозієнко Н. В. Конспект лекцій з дисципліни "Управління проектами" : для студентів усіх спец. Ін-ту пром. технологій, дизайну та менеджменту. Одеса : Елтон, 2014. 166 с.
5. Левицька І.В., Климчук А.О., Басюк Д.І., Тарасюк Г.М., Москвічова О.С. Економіка туризму. Навчальний посібник. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2020. 488 с.
6. Лецер Ю. О. Використання комплексної економіко-організаційної моделі для обґрунтування зміни бізнес-моделі ІТ-підприємства. *Економічний простір: Зб. наук. праць*. 2017. №123. С. 155-165.
7. Луценко Г. В. Комп'ютерні технології управління проектами : навч.-метод. посіб. для студентів ун-тів. Черкаси : ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2014. 84 с.
8. Сазонець І. Л., Ковшун Н. Е. Управління науковими проектами: навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2021. 208 с.
9. Угоднікова О. І. Управління проектами в туризмі : навч. посібник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 141 с.

Рекомендована література до Теми 2:

1. Державне агенство з розвитку туризму. Офіційний сайт. URL: <https://www.tourism.gov.ua/>. (дата звернення: 12.05.2021 р.).
2. Джинджоян В.В., Саленко А.С., Сазонець І.Л. Соціальні детермінанти розвитку сфери послуг в концепції формування постіндустріального суспільства. Рівне. Волин. Обереги, 2021. 208 с.
3. Колеснікова К. В., Бондар В. І., Лозієнко Н. В. Конспект лекцій з дисципліни "Управління проектами" : для студентів усіх спец. Ін-ту пром. технологій, дизайну та менеджменту. Одеса : Елтон, 2014. 166 с.
4. Левицька І.В., Климчук А.О., Басюк Д.І., Тарасюк Г.М., Москвічова О.С. Економіка туризму. Навчальний посібник. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2020. 488 с.
5. Лецер Ю. О. Використання комплексної економіко-організаційної моделі для обґрунтування зміни бізнес-моделі ІТ-підприємства. *Економічний простір: Зб. наук. праць*. 2017. №123. С. 155-165.
6. Луценко Г. В. Комп'ютерні технології управління проектами : навч.-метод. посіб. для студентів ун-тів. Черкаси : ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2014. 84 с.

7. Сазонець І. Л., Ковшун Н. Е. Управління науковими проектами: навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2021. 208 с.
8. Угоднікова О. І. Управління проектами в туризмі : навч. посібник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 141 с.

Рекомендована література до Теми 3:

1. Державне агенство з розвитку туризму. Офіційний сайт. URL: <https://www.tourism.gov.ua/>. (дата звернення: 12.05.2021 р.).
2. Джинджоян В.В., Саленко А.С., Сазонець І.Л. Соціальні детермінанти розвитку сфери послуг в концепції формування постіндустріального суспільства. Рівне. Волин. Обереги, 2021. 208 с.
3. Колеснікова К. В., Бондар В. І., Лозієнко Н. В. Конспект лекцій з дисципліни "Управління проектами" : для студентів усіх спец. Ін-ту пром. технологій, дизайну та менеджменту. Одеса : Елтон, 2014. 166 с.
4. Левицька І.В., Климчук А.О., Басюк Д.І., Тарасюк Г.М., Москвічова О.С. Економіка туризму. Навчальний посібник. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2020. 488 с.
5. Лецер Ю. О. Використання комплексної економіко-організаційної моделі для обґрунтування зміни бізнес-моделі ІТ-підприємства. *Економічний простір: Зб. наук. праць*. 2017. №123. С. 155-165.
6. Луценко Г. В. Комп'ютерні технології управління проектами : навч.-метод. посіб. для студентів ун-тів. Черкаси : ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2014. 84 с.
7. Офіційний сайт Державного Комітету статистики України [Електронний ресурс]. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>. (дата звернення: 12.05.2021 р.).
8. Офіційний сайт Конференції ООН з торгівлі і розвитку ЮНКТАД [Електронний ресурс]. URL: <http://www.unctad.org>. (дата звернення: 12.05.2021 р.).
9. Сазонець І. Л., Ковшун Н. Е. Управління науковими проектами: навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2021. 208 с.
10. Угоднікова О. І. Управління проектами в туризмі : навч. посібник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 141 с.

Рекомендована література до Теми 4:

1. Джинджоян В.В., Саленко А.С., Сазонець І.Л. Соціальні детермінанти розвитку сфери послуг в концепції формування постіндустріального суспільства. Рівне. Волин. Обереги, 2021. 208 с.

2. Колеснікова К. В., Бондар В. І., Лозієнко Н. В. Конспект лекцій з дисципліни "Управління проектами" : для студентів усіх спец. Ін-ту пром. технологій, дизайну та менеджменту. Одеса : Елтон, 2014. 166 с.
3. Левицька І.В., Климчук А.О., Басюк Д.І., Тарасюк Г.М., Москвічова О.С. Економіка туризму. Навчальний посібник. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2020. 488 с.
4. Лецер Ю. О. Використання комплексної економіко-організаційної моделі для обґрунтування зміни бізнес-моделі ІТ-підприємства. *Економічний простір: Зб. наук. праць*. 2017. №123. С. 155-165.
5. Луценко Г. В. Комп'ютерні технології управління проектами : навч.-метод. посіб. для студентів ун-тів. Черкаси : ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2014. 84 с.
6. Сазонець І. Л., Ковшун Н. Е. Управління науковими проектами: навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2021. 208 с.
7. Сазонець І. Л., Саленко А. С. Сутність та трансформація основних форм підприємницької діяльності. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки*. Рівне, 2018. № 3 (83). С. 197–205.
8. Угоднікова О. І. Управління проектами в туризмі : навч. посібник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 141 с.

Рекомендована література до Теми 5:

1. Березін О. В., Безпарточний М. Г. Управління проектами : навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2014. 271 с.
2. Державне агенство з розвитку туризму. Офіційний сайт. URL: <https://www.tourism.gov.ua/>. (дата звернення: 12.05.2021 р.).
3. Джинджоян В.В., Саленко А.С., Сазонець І.Л. Соціальні детермінанти розвитку сфери послуг в концепції формування постіндустріального суспільства. Рівне. Волин. Обереги, 2021. 208 с.
4. Колеснікова К. В., Бондар В. І., Лозієнко Н. В. Конспект лекцій з дисципліни "Управління проектами" : для студентів усіх спец. Ін-ту пром. технологій, дизайну та менеджменту. Одеса : Елтон, 2014. 166 с.
5. Левицька І.В., Климчук А.О., Басюк Д.І., Тарасюк Г.М., Москвічова О.С. Економіка туризму. Навчальний посібник. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2020. 488 с.
6. Лецер Ю. О. Використання комплексної економіко-організаційної моделі для обґрунтування зміни бізнес-моделі ІТ-підприємства. *Економічний простір: Зб. наук. праць*. 2017. №123. С. 155-165.

7. Луценко Г. В. Комп'ютерні технології управління проектами : навч.-метод. посіб. для студентів ун-тів. Черкаси : ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2014. 84 с.
8. Сазонець І. Л., Ковшун Н. Е. Управління науковими проектами: навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2021. 208 с.
9. Угоднікова О. І. Управління проектами в туризмі : навч. посібник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 141 с.

Рекомендована література до Теми 6:

1. Державне агенство з розвитку туризму. Офіційний сайт. URL: <https://www.tourism.gov.ua/>. (дата звернення: 12.05.2021 р.).
2. Джинджоян В.В., Саленко А.С., Сазонець І.Л. Соціальні детермінанти розвитку сфери послуг в концепції формування постіндустріального суспільства. Рівне. Волин. Обереги, 2021. 208 с.
3. Колеснікова К. В., Бондар В. І., Лозієнко Н. В. Конспект лекцій з дисципліни "Управління проектами" : для студентів усіх спец. Ін-ту пром. технологій, дизайну та менеджменту. Одеса : Елтон, 2014. 166 с.
4. Левицька І.В., Климчук А.О., Басюк Д.І., Тарасюк Г.М., Москвічова О.С. Економіка туризму. Навчальний посібник. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2020. 488 с.
5. Лецер Ю. О. Використання комплексної економіко-організаційної моделі для обґрунтування зміни бізнес-моделі ІТ-підприємства. *Економічний простір: Зб. наук. праць*. 2017. №123. С. 155-165.
6. Луценко Г. В. Комп'ютерні технології управління проектами : навч.-метод. посіб. для студентів ун-тів. Черкаси : ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2014. 84 с.
7. Офіційний сайт Конференції ООН з торгівлі і розвитку ЮНКТАД [Електронний ресурс]. URL: <http://www.unctad.org>. (дата звернення: 12.05.2021 р.).
8. Офіційний сайт Організації економічного співробітництва і розвитку [Електронний ресурс]. URL: <http://www.oecd.org>. (дата звернення: 12.05.2021 р.).
9. Офіційний сайт Світового економічного форуму [Електронний ресурс]. URL: <http://www.weforum.org>. (дата звернення: 12.05.2021 р.).
10. Офіційний сайт Світової Організації торгівлі [Електронний ресурс]. URL: <http://www.wto.org>. (дата звернення: 12.05.2021 р.).
11. Офіційний статистичний сайт Євросоюзу [Електронний ресурс]. URL: <http://www.europa.eu.int/comm/eurostat>. (дата звернення: 12.05.2021 р.).
12. Сазонець І. Л., Ковшун Н. Е. Управління науковими проектами: навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2021. 208 с.

13. Угоднікова О. І. Управління проектами в туризмі : навч. посібник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 141 с.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Наукове пізнання та його особливості.
2. Класифікація принципів науки і наукового пізнання.
3. Критерії науковості знання.
4. Форми організації наукового знання: факт, положення, поняття, категорія, принцип, закон, теорія, ідея, гіпотеза, парадигма.
5. Види та ознаки наукового дослідження.
6. Специфіка наукового методу.
7. Співвідношення методології та методики наукового дослідження.
8. Типологія методів наукового пізнання: спеціальні та загальнонаукові.
9. Класифікація та характеристика загальнонаукових методів.
10. Загальнонаукові методи: теоретичні та емпіричні.
11. Теоретичні методи пізнання: абстрагування, аналіз і синтез, індукція та дедукція, побудова теорій, ідеалізація, мисленнєвий експеримент, математичні методи, аксіоматичні методи, гіпотетико-дедуктивний, історичний і логічний метод.
12. Емпіричні методи: спостереження, порівняння, вимірювання, експеримент.
13. Лабораторні та польові експерименти. Метод експертних оцінок.
14. Співвідношення теоретичних та емпіричних методів у науковому дослідженні.
15. Етапи наукового дослідження: постановка проблеми, вироблення методології, збір та аналіз фактів, експеримент, висновки, апробація.
16. Наукова проблема як основа задуму дослідження.
17. Актуальність проблеми та її обґрунтування.
18. Категоріальний апарат наукового дослідження.
19. Мета, об'єкт, предмет дослідження.
20. Наукова новизна, її функції.
21. Теоретична та практична значущість дослідження.
22. Поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень.
23. Види фактів.
24. Джерела даних.
25. Джерела інформації та їх використання у науково-дослідницькій роботі.
26. Особливості інформаційного пошуку при проведенні наукового дослідження.
27. Проблема плагіату та посилання на певний науковий текст.
28. Експеримент як засіб отримання нових знань.

29. Розробка методики експерименту.
30. Обробка експериментальних даних.
31. Вибіркові оцінки коректності математичної обробки результатів експерименту.
32. Вимоги щодо проведення статистичних спостережень.
33. Опитування та моніторинг як прикладні методи.
34. Методи статистичного аналізу: кореляційний, факторний аналіз, метод імплікаційних шкал, контент-аналіз.
35. Похибки вимірювання.
36. Стиль писемної наукової мови.
37. Правила цитування та посилання на використані джерела.
38. Поняття про академічну доброчесність.
39. Плагіат. Види плагіату.
40. Попередження проявів академічної недоброчесності.
41. Суб'єкти наукової роботи і діяльності у вищому навчальному закладі.
42. Організація вузівської науки.
43. Види і форми науково-дослідної роботи.
44. Система управління науково-дослідною роботою.
45. Загальнонаукові методи дослідження.
46. Методи теоретичних досліджень.
47. Критерії вибору методології дослідження. Конкретно-наукові (емпіричні) методи дослідження.
48. Процедури у наукових дослідженнях.
49. Підходи та критерії вибору методів в економічних дослідженнях.
50. Наукова проблема у науковій діяльності.
51. Принципи та критерії вибору проблеми дослідження.
52. Принципи та критерії вибору теми дослідження.
53. Поняття наукової організації праці (НОП).
54. Принципи організації праці у науковій діяльності.
55. Особливості творчої праці.
56. Роль особистості вченого в науці.
57. Планування і раціональна організація праці науковця.
58. Раціональний трудовий режим дослідника і організація робочого місця.
59. Класифікація інформаційного забезпечення науково-дослідного процесу.
60. Бібліотечно-бібліографічні джерела інформації у наукових дослідженнях

